

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ | 26 ŞUBAT
2024

Ekonomide Son Gelişmeler

19 ŞUBAT | 23 ŞUBAT

- 3 DÖRDÜNCÜ ÇEYREK İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ
- 5 DÖRDÜNCÜ ÇEYREK İŞGÜCÜ GİRDİ ENDEKSİLERİ
- 7 YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 10 TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ
- 12 REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ
- 13 İKTİSADİ YÖNELİM İSTATİSTİKLERİ
- 14 SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSİLERİ
- 15 KAPASİTE KULLANIM ORANI
- 16 FİNANSAL HİZMETLER GÜVEN ENDEKSİ
- 17 ÇİN: DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR
- 18 ALMANYA-ÇİN-ABD: YATIRIMLAR

Dördüncü Çeyrek İşgücü İstatistikleri

“İşsizlik Oranı 2023 Yılına Tek Hanede Kapattı”

Geçtiğimiz yılın Ekim-Aralık aylarını kapsayan son çeyreğe ilişkin işgücü sonuçları açıklandı. İşsizlik oranı 0,4 puan gerileyerek %8,8 seviyesinde gerçekleşti. Böylece işsizlik oranındaki tek haneli durum yılın son çeyreğinde de görülmeye devam etti.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranında 0,2 puanlık bir artış kaydedildi. Böylece istihdam oranı %48,6'ya yükseldi. İşgücüne katılma oranı ise 0,1 puanlık bir azalış neticesinde %53,2 seviyesinde gerçekleşti. Son çeyrekte ılımlı göstergelerden biri genç işsizlik oldu. Sonuçlara göre 15-24 yaş arası gençlerde işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre 1 puanlık bir düşüşle %15,9'e geriledi. Dar tanımlı işsizlik oranındaki düşüşün aksine geniş tanımlı işsizlik oranı, 2023 yılının IV. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,4 puanlık bir artışla %22,9'a yükseldi.

Mevsim Etkisinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık, 2023

	IV.Çeyrek 2023	Bir Önceki Ay	Bir Önceki Aya Göre Fark
(Bin kişi)	Toplam		
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	65.636	65.494	142
İşgücü	34.937	34.880	57
İstihdam	31.867	31.672	195
İşsiz	3.070	3.207	-137
İşgücüne dahil olmayanlar	30.700	30.615	85
%			
İşgücüne katılma oranı	53,2	53,3	-0,1
İstihdam oranı	48,6	48,4	0,2
İşsizlik oranı	8,8	9,2	-0,4
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	15,9	16,9	-1

Kaynak: TÜİK

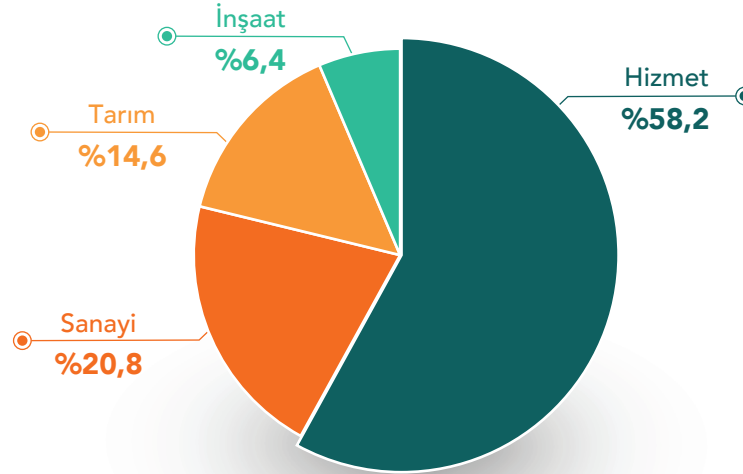
* Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Dördüncü Çeyrek İşgücü İstatistikleri

“Son Çeyrekte Tarım Sektöründeki Çalışan Sayısı Düştü”

IV. çeyrekte istihdam edilen sektörlerdeki çalışan sayısı bir önceki çeyreğe göre; hizmet sektöründe 174 bin, inşaat sektöründe 34 bin, sanayi sektöründe ise 29 bin kişi arttı. Buna karşın tarım sektöründe ise 42 bin azaldı. İstihdam edilenlerin %58,2'si hizmet, %20,8'i sanayi, %14,6'sı tarım ve %6,4'ü inşaat sektöründe yer aldı.

Mevsim Etkisinden Arındırılmış İstihdamın Sektörel Dağılımı (%), IV. Çeyrek, 2023

Kaynak: TÜİK

Dördüncü Çeyrek İşgücü Girdi Endeksleri

“Yılın Son Çeyreğinde Yukarı Yönlü İvme”

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamından oluşan istihdam endeksi 2023 yılının son çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %2,3 artış kaydetti. Endeksin alt sektörleri incelendiğinde; inşaat sektöründe %11,1, ticaret-hizmet sektörlerinde %2,5 artış gözlemlendi. Öte yandan sanayi-de ise %0,9 oranında işgücünde azalış kaydedildi.

İşyerinde fiilen çalışılan süreyi ifade eden çalışılan saat endeksi, ilgili çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %1,5 artış gösterdi. Enflasyondaki artışın da etkisiyle -ilk üç çeyrekte olduğu gibi- brüt ücret-maaş endeksi IV. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %109,9 oranında arttı. Endeksin alt kırılımlarında en çok artış inşaat sektöründe (%135,6) gerçekleşti. İlgili sektörü sırasıyla ticaret-hizmet (%110,3) ve sanayi sektörü (%104,6) takip etti.

İşgücü Girdi ve Maliyeti Çeyreklik Değişim Oranları, IV. Çeyrek 2023

Gösterge	Takvim Etkilerinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış	
	Endeks	Yıllık Değişim (%)	Endeks	Çeyreklik Değişim (%)
İstihdam	126,3	2,3	125,5	0,1
Çalışan Saat	114,6	1,5	112,8	-0,6
Brüt Ücret-Maaş	1.354,4	109,9	1.430,2	16,2
Saatlik İşgücü Maliyeti	1.185,9	108,8	1.293,7	16,6
Saatlik Kazanç	1.181,8	106,9	1.268	16,9
Saatlik Kazanç Dışı İşgücü Maliyeti	1.207,7	119,5	1.432,2	15,2

Kaynak: TÜİK

Dördüncü Çeyrek İşgücü Girdi Endeksleri

“İstihdam Endeksinde Çeyreklik Bazda İlimli Artış”

Çeyreklik bazda istihdam endeksi, geçen yılın IV. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %0,1 arttı. Alt sektörler arasında endeksi; inşaat sektöründe %1,5 ve ticaret-hizmet sektörlerinde %0,4 artış kaydetti. Sanayi sektöründe ise %0,7 azaldı. Endekste çeyreklik bazda artış gösteren diğer bileşenler arasında; brüt ücret-maaş endeksi (%16,2), saatlik işgücü maliyet endeksi (%16,6), saatlik kazanç endeksi (%16,9), ve saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksi (%15,2) yer aldı. Öte yandan ilgili çeyrekte çalışılan saat endeksi (-%0,6) ise azaldı.

İşgücü girdi endeksi, ülkenin ekonomik durumunun zaman içerisindeki gelişimini takip ederek sektörlerde yaşanan değişimlerin izlenebilmesine olanak sağlar.

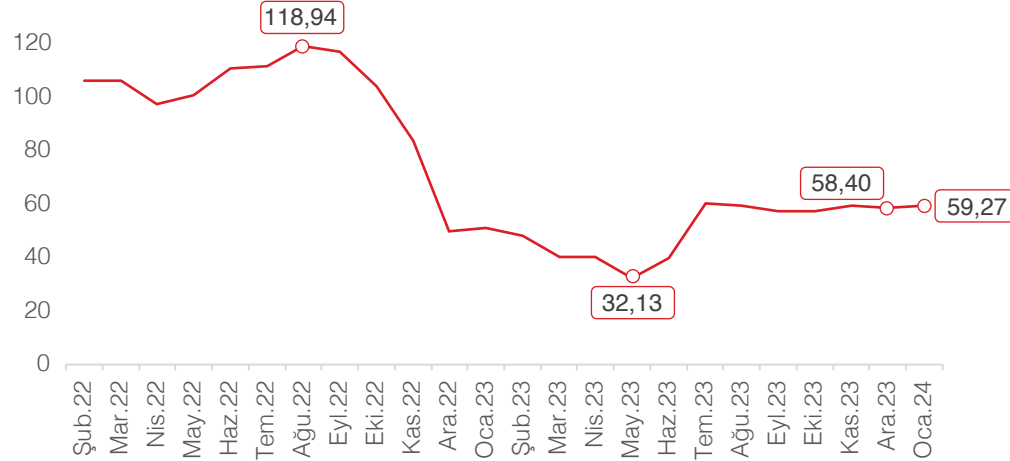
Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE)

“YD-ÜFE’de Yıllık %59,27 Artış”

YD-ÜFE ocak ayında bir önceki aya göre %4,57, bir önceki yılın aynı ayına göre %59,27 oranında artış gösterdi.

YD-ÜFE, ülke içerisinde üretimi yapılan ve yurt dışına satışı konu olan ürünlerin üretici fiyatlarındaki değişimi göstermektedir.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları

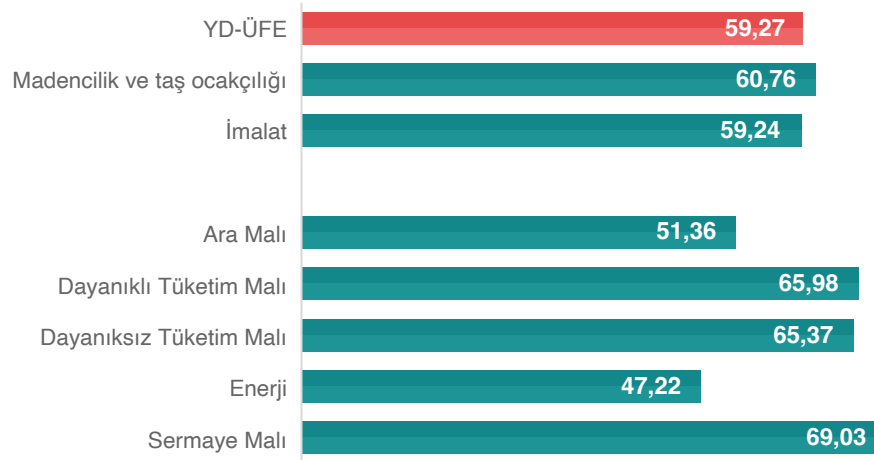
Kaynak: TÜİK

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE)

“YD-ÜFE Sermaye Mali Grubunda Yıllık %69,03 Artış”

Sanayinin sektörlerinde yıllık fiyat değişimleri incelendiğinde, madencilik ve taş ocakçılığında %60,76, imalatı %59,24 artış gerçekleşti. Ana sanayi gruplarında ise ara malında %51,36, dayanıklı tüketim malında %65,98, dayanıksız tüketim malında %65,37, enerjide 47,22 ve sermaye malında %69,03 oranında artış kaydedildi.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları

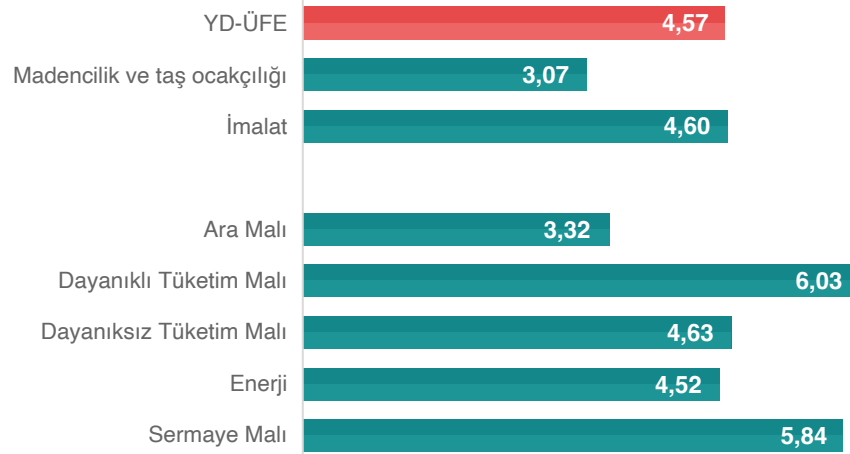

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE)

“YD-ÜFE Dayanıklı Tüketim Malları Grubunda Aylık %6,03 Artış”

Sanayinin sektörlerinde aylık fiyat değişimleri incelendiğinde, madencilik ve taş ocakçılığında %3,07, imalatatta %4,60 artış gerçekleşti. Ana sanayi gruplarında ise ara malında %3,32, dayanıklı tüketim malında %6,03, dayanıksız tüketim malında %4,63, enerjide 4,52 ve sermaye malında %5,84 oranında artış kaydedildi.

YD-ÜFE Aylık Değişim Oranları

Kaynak: TÜİK

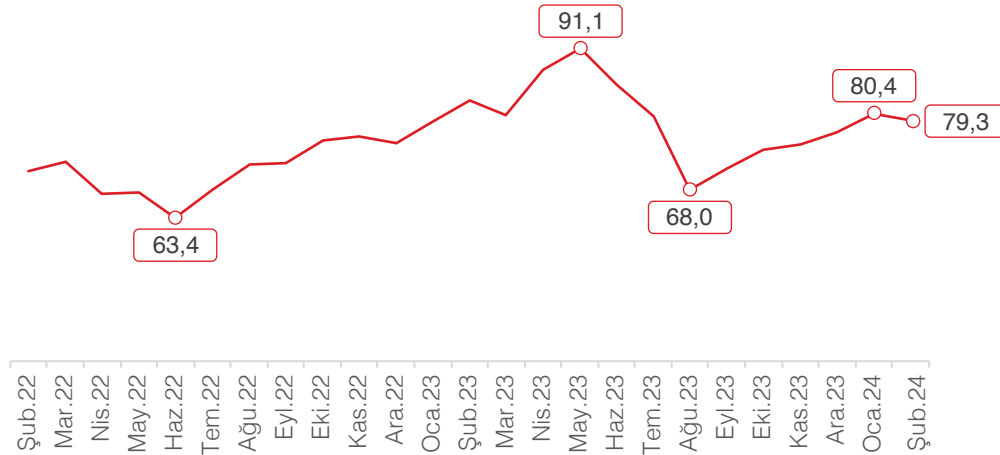
Tüketici Güven Endeksi

“Tüketici Güveninde %1,3'lük Azalış”

Tüketicilerin geleceğe yönelik beklentilerine ilişkin önemli bir ölçüt olma niteliği taşıyan Tüketici Güven Endeksi, ağustos ayı sonrasında başlayan kademeli yükselişini yeni yılda devam ettirerek ocak ayında 80,4 seviyesine yükselmişti. Ancak şubat ayında gerçekleşen %1,3'lük düşüş ile 79,3 seviyesine gerileyen endeksin yükseliş eğilimi sonlanmış oldu.

Tüketici güven endeksi, tüketicilerin maddi durum ve genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri, harcama ve tasarruf eğilimlerinin ölçüldüğü aylık tüketici eğilim anketleri sonuçlarından elde edilmektedir.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

Tüketici Güven Endeksi

“Genel Ekonomik Durum Beklentisinde %3,4'lük Düşüş”

Şubat ayında, gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi bir önceki aya göre %1,6 oranında azalarak 78,2 oldu. Gelecek 12 aylık döneme yönelik genel ekonomik beklentisi ise bir önceki ay 77,2 seviyesinde gerçekleşirken şubat ayında %3,4'lük azalış ile 74,6 seviyesine geriledi.

Tüketici Güven Endeksi, Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Şubat 2024

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Ocak	Şubat	Ocak	Şubat
Tüketici Güven Endeksi	80,4	79,3	3,9	-1,3
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	67,2	67,1	6,0	-0,1
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	79,5	78,2	4,5	-1,6
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	77,2	74,6	1,8	-3,4
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıkl Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	97,9	97,5	3,6	-0,3

■ Tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin düşünce ve beklenti endekslerindeki düşüş tüketici fiyatlarında artış düşüncesini/beklentisini göstermektedir.

■ Anket sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu göstermektedir.

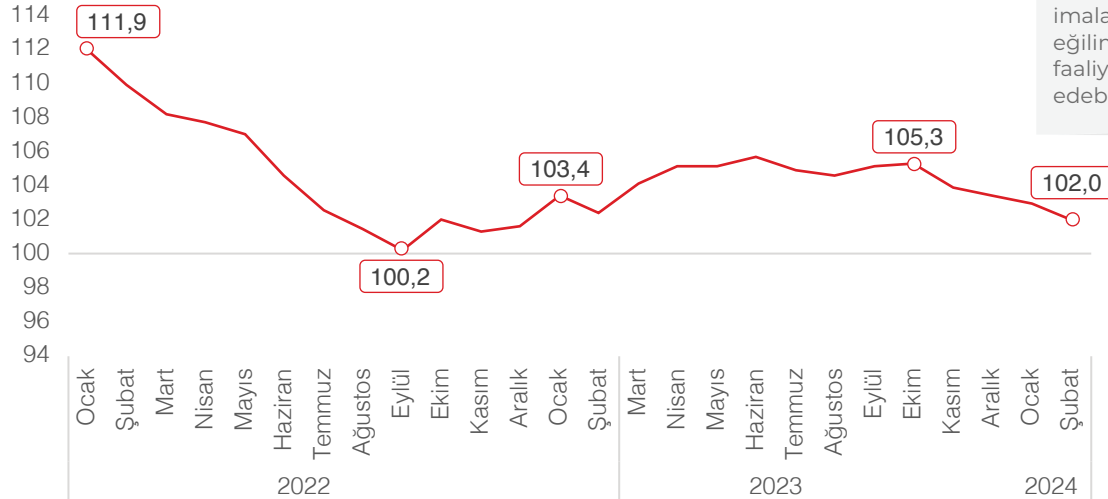
Reel Kesim Güven Endeksi

“Reel Kesimde İlimli Seyir Sürüyor”

Şubat ayında mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA), bir önceki aya göre 0,9 puan azalarak 102,0 seviyesinde kaydedildi.

Mevsimsellikten arındırılmamış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) ise bir önceki aya göre 0,6 puan artarak 101,5 değerine ulaştı ve böylece son dört ayın zirvesine yükselmiş oldu.

Reel Kesim Güven Endeksi (Mevsim Etkilerinden Arındırılmış, RKGE-MA)

Reel kesim güven endeksi ile imalat sanayinde kısa dönemli eğilimler izlenerek, ekonomik faaliyetlerin yönünü tahmin edebilmek mümkündür.

İktisadi Yönelim İstatistikleri

“Yıllık ÜFE Beklentisi 54,7 Seviyesinde”

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde; mevcut toplam sipariş miktarı ve son üç aydaki toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmelerin, endeksi artış yönünde etkilediği görülüyor. Gelecek üç aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacmi, ihracat sipariş miktarı ve iç piyasa sipariş miktarında artış bekleyenler lehine olan seyrin bir önceki aya göre güçlendiği görülüyor.

Gelecek üç aydaki satış fiyatına ilişkin artış yönlü beklentilerin ise zayıfladığı gözlemlenirken gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak yüzde 54,7 seviyesinde gerçekleşti.

İktisadi Yayılım Anketi Sonuçlarına İlişkin Gelişmeler, Şubat

	Son Üç Ay	Mevcut Durum	Gelecek Üç Ay
Üretim Hacmi	↑ ↓		↑ ↓
Toplam Sipariş Miktarı	↓ ↓	↑ ↑	↑ ↑
İç Piyasa Sipariş Miktarı	↓ ↓	↑ ↑	↑ ↑
İhracat Sipariş Miktarı	↑ ↑	↑ ↑	↑ ↑
Toplam İstihdam			↑ ↓
Ortalama Birim Maliyet Satış Fiyatı	↑ ↑		↓ ↑
Satış Fiyatı			↓ ↑

İktisadi Yönelim Anketi ile üretim girdilerinin maliyetleri ve satış fiyatları hakkında imalat sanayinin beklenti ve gerçekleştirmelerini takip etmek mümkündür.

• Kısa oklar bir önceki aya göre (aylık) değişimleri, uzun oklar ise bir önceki yılın aynı ayına göre olan (yıllık) değişimleri göstermektedir.

• Maliyet ve satış fiyatı değişkenleri dışındaki değişkenlerde lacivert oklar artışı, kırmızı oklar ise azalışı göstermektedir.

Sektörel Güven Endeksleri

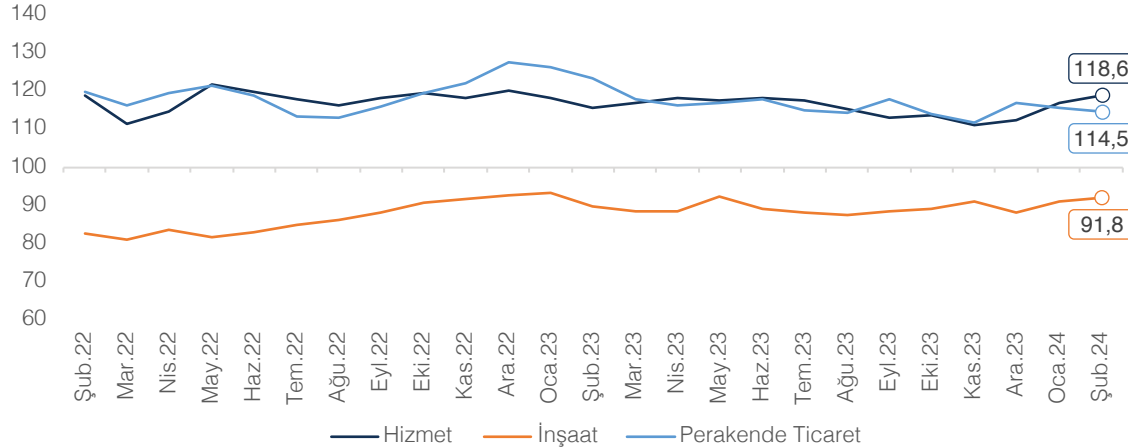
“Hizmet ve İnşaat Sektöründe Artış, Perakende Ticaret Sektöründe Azalış”

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi şubat ayında bir önceki aya göre hizmet sektöründe %1,6, inşaat sektöründe %1 artış gösterirken perakende ticaret sektöründe ise %1 oranında azalış kaydedildi. Hizmet sektörü güven endeksinin alt kırılımlarına bakıldığında, ocak ayına göre son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talepte %2,6, son 3 aylık dönemde iş durumunda %1,8, gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisinde %0,4 oranında artış gerçekleşti.

Perakende ticaret sektörü güven endeksinin alt detaylarına bakıldığında, son 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlarında %1,1, mevcut mal stok seviyesinde %2,3 azalış yaşanırken; gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisinde %0,1 oranında artış gerçekleşti. İnşaat sektöründe ise alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyinde %0,3 azalış, gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisinde %2,2 oranında artış görüldü.

Sektörel Güven Endeksleri (Mevsimsel Etkilerden Arındırılmış)

Endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.

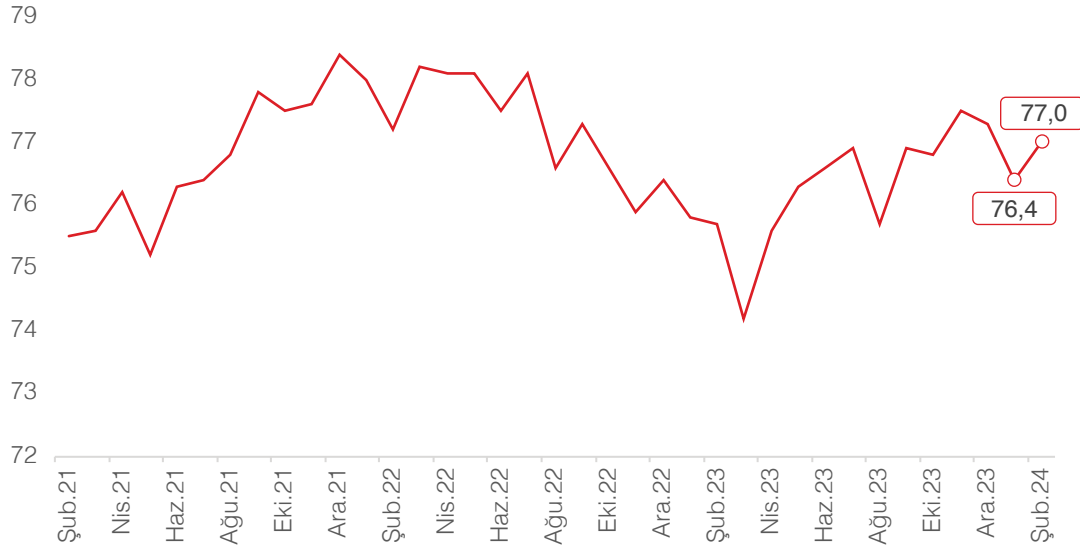

Kapasite Kullanım Oranı

“KKO-MA’da Şubat Ayında 0,6 Puan Artış”

İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) şubat ayında bir önceki aya göre 0,6 puan artarak %77 oldu. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı (KKO) ise bir önceki aya göre 0,2 puan artarak 76,4 seviyesinde gerçekleşti.

Kapasite Kullanım Oranı (Mevsimsel Etkilerden Arındırılmış)

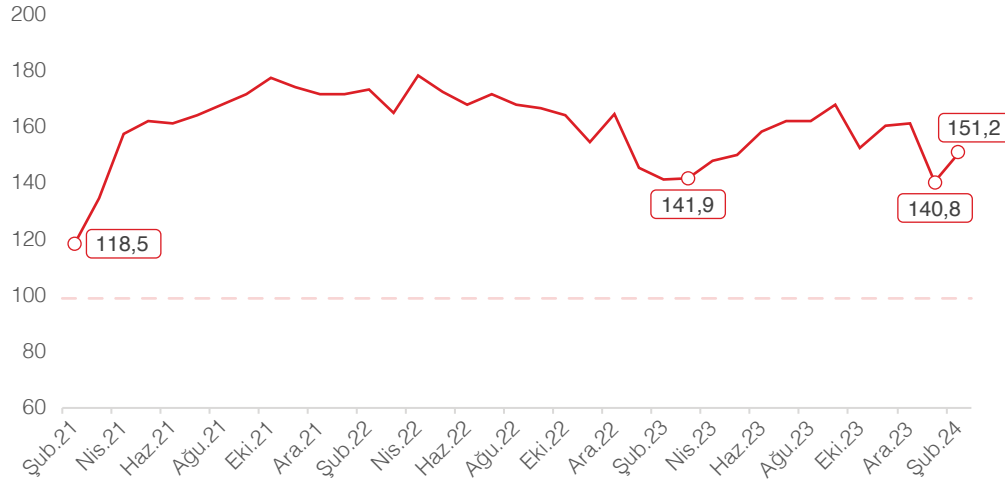
Finansal Hizmetler Güven Endeksi

“Finansal Güvende Güçlü Artış”

Finansal sektörde faaliyet gösteren 142 kuruluşun yanıtlarının toplulaştırılmasıyla elde edilen finansal hizmetler güven endeksi şubat ayında bir önceki aya göre 10,4 puan artış göstererek 151,2 seviyesinde gerçekleşti.

Endeksin alt kırılımları incelendiğinde, son üç aydaki iş durumunun genel endeksi azalış yönünde, son üç aydaki hizmetlere olan talep ile gelecek üç aydaki hizmetlere olan talep beklentisinin endeksi artış yönünde etkilendiği kaydedildi.

Finansal Hizmetler Güven Endeksi

Finansal Hizmetler Güven Endeksi = 100, Finansal hizmetler sektöründe istikrarlı görünüm

Finansal Hizmetler Güven Endeksi > 100, Finansal hizmetler sektöründe iyimser görünüm

Finansal Hizmetler Güven Endeksi < 100, Finansal hizmetler sektöründe kötümser görünüm

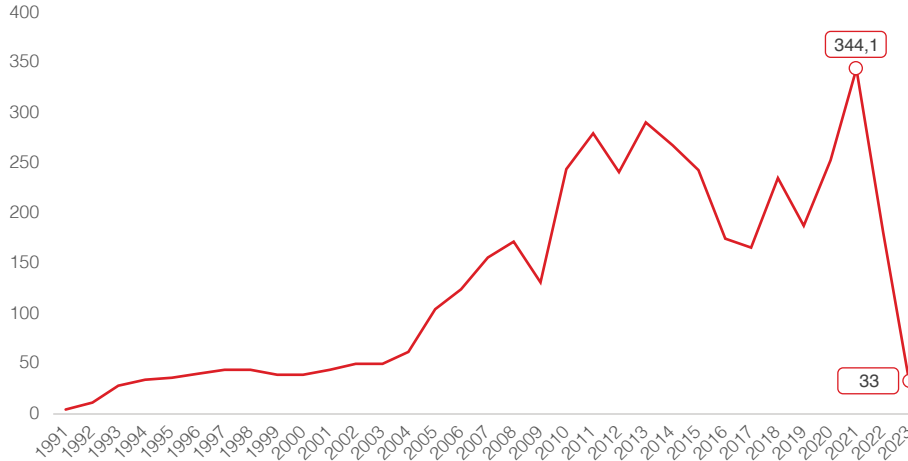
Çin: Doğrudan Yabancı Yatırımlar

“Çin’e Doğrudan Yatırımlarda Rekor Düşüş”

Çin Devlet Döviz İdaresi tarafından açıklanan verilere göre, ülkeye gelen doğrudan yabancı sermaye yatırımları 2023 yılında bir önceki seneye kıyasla %82 düşerek yaklaşık 33 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Bu, 1993’ten bu yana kaydedilen en düşük yıllık doğrudan yabancı yatırım tutarı oldu.

Covid-19 sonrası toparlanma ile ilgili sıkıntı yaşayan ülke ekonomisi, aynı zamanda yaklaşık 2 yıldır derin bir “emlak krizi” ile boğuşuyor. Öte yandan zayıf iç talep ve düşük yatırımcı güveni de ülke ekonomisinin sorunları arasında yer alıyor. Diğer pazarlardaki yüksek faiz oranları, daha yüksek getiri elde etmek isteyen yatırımcıların Çin’den yatırımlarını çekmesine sebep olurken; jeopolitik risklerin varlığı da bir diğer etken olarak öne çıkıyor.

Çin’e Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Bin ABD Doları)

Çin Emlak Krizi, Çin genelinde 280’den fazla şehirde 1300’den fazla inşaat projesi gerçekleşti-ren Çin’in en büyük gayrimenkul şirketi Evergrande’nin borçlarını ödeyememesi ile başlayan ve ardından diğer şirketlerle devam eden krizdir.

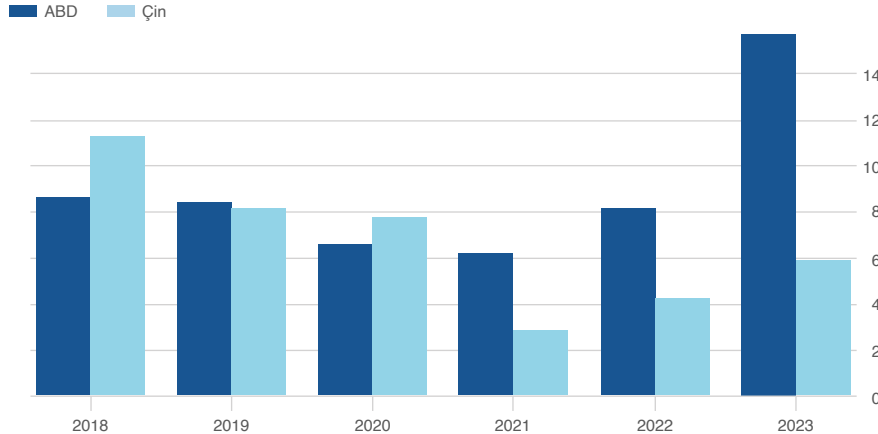
Almanya-Çin-ABD: Yatırımlar

“Alman Ekonomisinde ‘Sanayisizleşme’ Endişesi Artarken Alman Yatırımları ABD’de Rekor Düzeye Ulaştı”

Financial Times’ın derlediği verilere göre, Alman şirketleri 2023 yılında ABD bazlı projelerine 15,7 milyar dolarlık rekor bir sermaye taahhüdü açıkladı. Bir önceki sene 8,2 milyar dolar seviyesinde olan bu rakam, Çin’e taahhüt edilen miktarı gölgede bırakıyor. Çin ekonomisinde yaşanan sorunlar, tedarik zincirlerini/üretimi çeşitlendirme ve jeopolitik riskler Alman şirketlerini Çin’den uzaklaştırmış gözüküyor. Keza 2023 yılı Çin’e yönelik sermaye taahhütleri 5,9 milyar dolar ile düşük düzeylerde seyrediyor. Alman Ticaret Odası tarafından geçtiğimiz hafta yayımlanan raporda ise ABD’nin en geç 2025 yılına kadar Almanya’nın en büyük ticaret ortağı olarak Çin’in yerine geçeceğini öngörüyor.

Amerikan ekonomisinin Çin’e kıyasla güçlü seyri, kârlı vergi teşvikleri ve ABD Enflasyonunu Azaltma Yasası kapsamında sunulan kredi ve sübvansiyonlar, yatırımcıları ABD’ye yönlendiren nedenler arasında yer alıyor. En önemli projelerden biri ise 2 milyar dolarlık maliyet ve 4 bin kişilik istihdam ile Volkswagen tarafından gerçekleştiriliyor.

Almanya’nın, Çin ve ABD’ye Yatırım Taahhütleri (Bin ABD Doları)

Kaynak: Financial Times

Almanya’da Sanayisizleşme

Alman politika yapımcıları ve yatırımcıları, Alman ekonomisinin son yıllarda giderek “sanayisizleştiğini” sıklıkla dile getiriyorlar. Artan enerji maliyetleri ve Rusya ile ilişkiler, ağır sanayi ve imalat merkezi olan Alman ekonomisine ket vuruyor. Financial Times’ın yer verdiği bir araştırma sonucuna göre, Almanya’daki şirketlerin neredeyse üçte birinin operasyonlarını yurt içinden yurt dışına kaydırmak istediğini gösteriyor.

Öte yandan Almanya başta olmak üzere Avrupa’da ülkelerinde enerji-yoğun sektörlerde orta vadede daralma beklenmektedir.

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itokurumsal

www.ito.org.tr